

De overheid

Sommen over de overheid gaan meestal over belasting. We hebben in Nederland een progressief tarief. Dit betekent dat de gemiddelde belastingdruk stijgt als het inkomen toeneemt.

$$\text{Gemiddelde belastingdruk} = \frac{B}{Y}$$

De gemiddelde belastingdruk wordt gemeten met de hoek van de voerstraal. Als deze hoek groter wordt bij een toenemend inkomen neemt de gemiddelde belastingdruk toe.

Een belastingstelsel waarbij de gemiddelde belastingdruk toeneemt werkt nivellerend op de secundaire inkomens. Dit betekent dat dit belastingstelsel ervoor zorgt dat de relatieve inkomensverschillen kleiner worden. De verhouding tussen hoge en lage inkomens wordt kleiner. De secundaire inkomens zijn dus gelijkmatiger verdeeld dan de primaire inkomens.

De gemiddelde belastingdruk is niet hetzelfde als de marginale belastingdruk. De marginale belastingdruk is de extra belasting over een extra euro inkomen. Dit is dus het tarief van de hoogste schijf waarin je zit. Iemand met een inkomen van bijvoorbeeld € 60.000 heeft een marginaal tarief van 52%.

$$\text{Marginale belastingdruk} = \frac{\Delta B}{\Delta Y}$$

De marginale belastingdruk wordt gemeten door de hoek van de raaklijn.

Het Nederlandse belastingstelsel kent zogenaamde aftrekposten. Dit zijn kosten die je hebt gemaakt en die je van je inkomen mag aftrekken alvorens je gaat uitrekenen hoeveel belasting je moet betalen. Een van de bekendste aftrekposten is de hypotheekrenteaf trek.

Door het opvoeren van aftrekposten wordt je belastbaar inkomen lager. Dit betekent dat je in de hoogste schijf waarin je zit een beetje daalt.

Daarom geldt:

Voordeel van aftrekpost = marginaal tarief x aftrekpost

Dit betekent dat mensen met een hoger inkomen (die dus een hoger marginaal tarief hebben) een groter voordeel hebben dan mensen met een lager inkomen.

De overheid hanteert bij het heffen van belasting verschillende principes. De meest bekende zijn:

1. Het draagkrachtprincipe: wie de sterkste schouders heeft draagt de meeste lasten.
2. Het profijtbeginsel: wie van een bepaalde dienst van de overheid profiteert moet daarvoor betalen.

Het draagkrachtprincipe is het duidelijkst doorgevoerd bij de inkomstenbelasting. Het uit zich in het progressieve tarief.

Het profijtbeginsel zien we vooral bij de motorrijtuigenbelasting. Dit uit zich bijvoorbeeld in het feit dat zware auto's meer betalen dan lichte auto's. En nog verder doorgevoerd profijtbeginsel zou ook rekening houden met de hoeveelheid kilometers die wordt gereden.

De overheid heft belasting om haar uitgaven te kunnen verrichten. Vaak is de belasting die zij heft niet voldoende om alle uitgaven te dekken. Ze heeft dan een begrotingstekort.

$$\text{Begrotingstekort} = O - B$$

Aangezien een deel van de uitgaven die de overheid verricht bestaat uit het aflossen van de schuld die zij heeft, is het begrotingstekort niet het bedrag waarmee de schuld toeneemt. Het bedrag waarmee de schuld toeneemt is het financieringstekort.

$$\text{Financieringstekort} = \text{Begrotingstekort} - \text{aflossing staatsschuld}$$

Als de overheid geld moet lenen doet zij dat door staatsobligaties uit te geven. Dit is een operatie op de kapitaalmarkt.

Als de overheid veel moet lenen zal dat gevolgen hebben voor de rente op de kapitaalmarkt. Een grote vraag naar kapitaal zal immers leiden tot een toename van de rente.

Ook zal het betalen van rente weer gevolgen hebben voor het begrotingstekort. Immers het rentebedrag is een onderdeel van de uitgaven.

Als de overheid een financieringsoverschot heeft daalt de staatsschuld. Immers er geldt:

$$\text{Financieringstekort} = \text{Begrotingstekort} - \text{aflossing staatsschuld}$$

Als het financieringstekort negatief is hebben we een financieringsoverschot. Dit betekent dat de aflossing op de staatsschuld groter is dan het begrotingstekort. Maar dat betekent dat de staatsschuld kleiner is geworden.